

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ qualitates in sunt tam in simplici, quam duplici beneficio. punct. 4

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

§. IV.

An saculare beneficium possit in regulare transire, vel è contra?

- 1 Dupliciter potest hoc contingere.
- 2 Tempus requisitum pro beneficio regulari prescribendo debet esse quadragenarium continuum.
- 3 Eadem prescriptio quadragenaria requiritur, ut beneficium regulare in saculare transcat.
- 4 Satisfit fundamentum opposito.
- 5 Sex conditiones ad prescriptionem supradictam requiruntur, & quæ hæc sint.
- 6 An capellaniam fundatam in monasteriis regularium, & in Ecclesiis ordinum militarium regulares, vel saculares censentur?

1 Saculare ergo beneficium potest in regulare transire, & è contra regulare in saculare. Primo, si à Pontifice, penes quem est potestas alterandi beneficiorum statum, hæc mutatio fiat. Secundo, si legitima prescriptio saculares beneficium aliàs regulare admittunt, vel è contra regulares beneficium aliàs saculare.

2 Tempus vero requisitum ad hanc prescriptionem pro beneficio regulari debet esse quadragenarium continuum, & pacificum. Nam prescriptio regularis beneficij, quod antea saculare erat, aduersatur iuri beneficia sacularia intendenti, & prescripti. Ergo requiritur quadragenarium tempus, ex *textu in cap. cum de beneficio de prebendis. in 6. & ibi Glossa verbo legitima. Rebuff. in pract. ritual. quod duplex sit beneficium. num. 5. Gonzalez ad reg. 8. Camellar gloss. 7. num. 8. Thom. Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. num. 15. Garcia de benef. 7. p. cap. 10. num. 34. & segg.*

3 Sed an eadem prescriptio quadragenaria requiritur, ut beneficium regulare transcat in saculare. Non est constans sententia doctorum. Aliqui affirmant sufficere decennium. Moverunt primo, quia per hanc prescriptionem reducitur beneficium ad suum primarium statum iuri conformem. Ergo cum talis prescriptio non aduersetur iuri, sed potius conformetur, decennalis sufficit. Ceterum probabilius censo quadragenarium tempus requiri, ut beneficium, quod ex fundatione vel prescriptioe regulare erat, in saculare transcat: sic tradit Garcia 7. part. de benef. cap. 10. num. 35. multis decisionibus Rota comprobans. Gonzalez ad reg. 8. Camellar gloss. 7. num. 36. Azor. 2. p. lib. 3. in sit. moral. cap. 26. quest. 3. Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. num. 17. & alij apud ipsos. Ratio præcipua desumitur ex cap. cum de beneficio de prebendis. in 6. vbi eadem prescriptio pro beneficio saculari, ac regulari statuitur: inquit enim textus, cum de beneficio Ecclesiastico consueto Clericis secularibus assignari, prævideri mandatur, de illo debet intelligi, quod tanto tempore ab uno, vel pluribus secularibus Clericis instituitur in eorum rectoribus extrinsecus continetur, ac pacifice gubernatur, ut prescriptio legitime sit completa, etiam si ante, vel post religiosi quandoque ministraverint in eodem. Quando vero scribitur, ut provideatur de aliquo prioratu alicui clerico saculari; & provideat non potest de prioratu, qui per religiosos (iuxta modum præmissum) esse solitus gubernari, nisi hoc in litteris caueatur expressè. Ex quibus verbis satis constat eundem modum prescriptiois in beneficio saculari, ac regulari requiri, si quidem statuto à Pontifice modo prescribendi pro saculari beneficio loquens statim de regulari subdit prescriptioem iuxta modum præmissum. Secunda ratio est, quia esse beneficium regulare, contrarium non est iuris dispositioni, sed potius ex iure habetur talis status, ut ex supradictis. cap. cum de beneficio, liquet. Sed non obstante hac conformitate quadragenaria prescriptio expostulatur pro mutatione beneficij sacularis in regulare. Ergo eadem expostulati debet pro mutatione regularis in saculare, cum utrumque beneficium æquè sit iuri conforme. Tertio, si beneficium ex fundatione, vel ex prescriptioe factum sit regulare, iam ut tale illud beneficiarius possidet, & in illo habet ius quæsitum. Ergo ut mutetur talis possessio, & loco possessionis regularis, succedat saculari, quadragenaria prescriptio requiritur; quia tractatur de iure quæsitum, quod iuri communi æquipollet. Quarto, ut per quacunquæ causam nascitur, per eas dissolvitur, nisi contrarium inveniatur: iure expressum, leg. nihil est tam naturale. ff. de leg. iuris. Sed beneficium regulare natum fuit ex quadragenaria prescriptioe. Ergo ex eadem desinit esse.

4 Restat satisfacere contratio fundamento. Et primo negamus per mutationem regularis in saculare reduci beneficium ad suum primarium statum: quia forte eius primus status nullus alius fuit nisi regularis: sed concessio gratis, quod beneficium fuerit à principio saculare, & prescriptioe, vel privilegio principis in regulare fuerit mutatum, iam primus status sacularis ita extinctus est, ac si nunquam fuisset. At si nunquam fuisset saculare, nulla esset redactio ad primarium statum. Ergo postea tali prescriptioe non datur tali reductioni locus.

Tertio, illa maxima, quod sit favorabilis dispositio, quæ redcit rem ad suum primarium statum, intelligi debet de reductione uniuersali per legem, qualis est illa quæ fit in cap. finium, de prebendis. in 6. vbi sublata potestas Ordinarii conferendi beneficia vacantia in curia redditur, si intra mensem vacationis à Pontifice prouisa non fuerint; quia redactio uniuersalis per legem, est quæ legem constituit. Secus vero dicendum est de reductione alicuius actus particularis derogantis iuri alterius: quia talis redactio, quousque legitime præscripta sit, semper est contraria legi communi, ut bene alijs relatis probat Gonzal. gloss. 7. n. 29.

5 Quod si inquiras, quæ conditiones adesse debent ad supradictam prescriptionem? Respondeo sex requiri. Primo lapsus continuus, & pacificus 40. annorum, nam quousque hoc tempus transactum sit, non datur prescriptio legitima, ac proinde ex illa non potest ius aliquid fundari. Secundo, illius obuiusio, seu institutio in possidente, quia sine institutione non obtinetur beneficium, & constat ex dicto cap. cum de beneficio: ibi quod tanto tempore ab uno, vel pluribus in situm in eorum rectoribus & tradit, alios referens Sanch. lib. 7. in decal. c. 29. num. 21. Gonzalez gloss. 8. num. 32. Tertio, ut talis institutio sit in titulum, non in commendam, constat ex dicto c. cum de beneficio ibi, instituitur in eorum rectoribus, non dicit vicarius. Neque enim ex commendatione beneficij alicui facta tanquam vicario, beneficium suum statum amittere potest; quia vicarius non possidet beneficium, ut proprium: & ita tenet Rebuff. in concord. in Reb. de collat. §. volumus. vers. seruo requiritur Sanch. num. 22. Gonzalez. num. 37. & alij apud ipsos. Quarto, ut institutio declaret qualitem beneficij, scilicet si beneficium prædicitur, debet possidens esse institutus, in illo tanquam in regulari; si prædicitur saculare, debet esse institutus tanquam in saculari; si alijs relatis Gonzalez. num. 33. Sanch. num. 23. Aduertit tamen Felin. in c. in nostra. num. 41. vers. nota diligenter de re scriptis: sufficere si in primo instituto hæc qualitas beneficij expressa sit, tamen si successores non exprimitur; quia successores præsumunt eodem modo conferti, ipsosque possessionem habitam continuare. Quinto, debet talis expressio qualitatibus fieri intentione, & animo imprimendi beneficio talem statum: sic Gonzalez. num. 37. Sanch. num. 25. Ex quo fit, si beneficium regulare Clerico saculari; & saculare Canonico regulari conferatur ex dispensatione non mutari eius naturam; quia non conferitur ex intentione mutandi statum beneficij; neque talis collatio fit iure tituli, sed potius iure administrationis, & commendatæ: sic Rebuff. in concord. vers. quarto requiritur. Azor. 2. p. in sit. moral. lib. 3. c. 16. quest. 3. in sit. Sanch. lib. 7. in decal. c. 29. n. 24. Alphons. de Ojeda de incompatibilit. beneficiorum. 1. p. cap. 24. num. 22. Sexto, requiritur bona fides in possidente; quia possessor male fidei nullo tempore prescribit: sic Rebuff. in concord. in Reb. de collationib. §. volumus sub verbo regularis. vers. secundo requiritur bona fides. Gonzalez glossa 8. num. 35. Ho. ead. n. 92. Sanch. n. 26.

6 Quid dicendum de capellaniam fundatis in monasteriis regularium, & in Ecclesiis ordinum militarium D. Iacobi, S. Ioannis, Calatræ, Alcantaræ, sicut regularia beneficia, vel sacularia? Respondeo si ex fundatione constat capellaniam fundatam esse, ut per saculares Clericos administrantur, sacularia beneficia sunt. Et idem est si de facto per saculares Clericos administrantur, & non constat ex fundatione, aut prescriptioe pro regularibus esse institutas, quia tunc credendum est pro sacularibus esse fundatas.

Poste autem capellaniam in monasteriis fundari, ut per saculares Clericos administrantur, nemini esse potest dubium. Debet tamen ad illorum fundationem accedere consensus tum Ordinarii, tum conuentus: sic Lambert. 1. p. de iure parau. lib. 1. q. 3. art. 16. & q. 11. art. 7. & 2. lib. q. 7. art. 23. Garcia de benef. 7. part. cap. 10. num. 37. circa finem.

Verum si ex fundatione non constat pro sacularibus tales capellaniam esse institutas, neque etiam constat per saculares quadragenario tempore gubernatas esse, præsumenda sunt regularia beneficia; eo quod fundatae sint in monasteriis, & conuentibus; quia non est facile præsumendum conuentum consentire, ut tales capellaniam sibi vnità à sacularibus gubernarentur: sic Rebuff. practi benef. sit. Quod duplex sit beneficium. n. 6. Malcard. de probat. concl. 17. n. 17. Manuel Rodrig. 1. tom. qq. regul. 34. art. 3. Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. n. 27. neque dissentit Garcia 7. p. de benef. cap. 10. num. 37. fin.

PUNCTVM IV.

Quæ qualitates insunt tam simplici, quam duplici beneficio.

- 1 Quid nomine dignitatis in iure intelligatur.
- 2 Quid nomine officij.
- 3 Quid nomine per onatus.
- 4 Dignitates, per onatus, & officia non concessa in titulum, non sunt beneficia.

5 Quid

- 5 Quid de vicario Episcopi, an eius dignitas sit beneficium: Dicendum est beneficium non esse.
- 6 Expenditur quid ad beneficium curatum requiratur.
- 7 Quoties de beneficio est dubium, an sit simplex, vel curatum, simplex est intelligendum.

Dixi beneficia duplicia esse dignitate, officium, personarum, & rectoriam, reliqua esse beneficia simplicia. Nomen dignitatis latissimum est; comprehendit enim quodlibet beneficium iurisdictionem habens, vel administrationem rerum Ecclesiasticarum, vel honorabiliorum locum, & sedem. Quapropter sæpe in iure officium, & personatus dignitas nuncupantur *cap. cum accessissent, de consuetudinibus*; & tradit Hostiensis. Innocentius Abbas in dicto *cap. cum accessissent*, & Abbas in *cap. de multis, de prebendis, num. 21. vers. prima conclusio*. Gonzalez ad reg. 8. *Cancel. gloss. 5. §. 11. n. 3*. Specialiter nomen dignitatis, ut ab officio, & personata distinguitur, sumi solet pro beneficio habente iurisdictionem in foro externo, ut satis colligitur ex *cap. de multis, de prebendis, & cap. 1. de consuetudinibus in 6. & multis relatis*, docet Gonzal. *supra n. 4*.

Beneficium quod officium nuncupatur, est quod rerum Ecclesiasticarum administrationem habet, quale est thesauraria, sacristia, primiceriatus, archipresbyteratus, præpositura. De quibus sunt in iure speciales tituli, & pro beneficiis Ecclesiasticis habentur, quia sunt iura spiritualia perpetua percipiendi fructus *cap. cum accessissent, de consuetudinibus, cap. 1. §. cum vero de concess. prebenda, elem. 1. verbo officia, de regularibus*. Vnde omnes qualitates, quæ beneficiis insunt, horum officiorum sunt propriae, ac proinde huiusmodi officiorum pluralitas est incompatibilis, ex *cap. de multis, de prebendis, & ex exar. exarabilibus, eodem titulo*. Item in iis habet locum regula de infirmis religiosis, & reg. 21. Cancellaria de imperantibus beneficia vineantur. Item regula de annali, & triennali possessione, & alia similes, ut notavit Gonzalez ad reg. 8. *Cancel. gloss. 5. §. 11. n. 5*.

Idem quod dictum est de iis officiis beneficiis, dicendum est de beneficiis, quæ personatus vocantur, quæque specialem aliquam prerogativam in electionibus, suffragiis, sententiis, loco, & sede habent, dummodo perpetua sint, & ius habeant fructus percipiendi, a iis Ecclesiastica beneficia non erunt. Idem, & eadem ratione de beneficiis parochialibus, & curatis procedit, si inquam beneficia non dentur in titulum, secus e contra.

Hæc sit dignitates, personatus, & officia, quæ non conceduntur in titulum, beneficia non esse, tamen iurisdictionem habeant.

Hæc sunt omnia rectoria, & præpositura ordinis religiosorum. Nam Generalis, Provincialis, Prior, Rector, Guardianus dignitatem habent, quæ est officium, sed non quæ beneficium sit, cum non sit ius perpetuum percipiendi fructus, sed solum sit ius, & regulariter temporale gubernandi, & regendi collegas, & res Ecclesiasticas administrandi. Ex quo fit posse eligi in iudicibus confessoribus Apostolicis, iuxta textum in *cap. 1. 2. & 3. de officio iudicis delegati in 6*. Item posse illis delegari causas à Pontifice Romano, iuxta textum in *cap. statuum de rescriptis in 6. & notavit Azor. 2. p. instit. moral. lib. 3. c. 13. quæst. 7*. Qui vero non proprio nomine, & officio domum gubernant, sed alieno, ut sunt subpriors, vicarii, vicerectores, viceminiistri, vel vice præpositi dignitatem non habent, cui hæc munera, & officia committi possunt, sic Azor. *supra*.

Solum de vicario, seu officiali Episcopi est aliquod dubium, an dignitas sit non solum muneris, & officij, sed etiam beneficii; si quidem est ius percipiendi fructus, & de se perpetuum, tamen in vicario non perpetuetur. Ceterum dicendum est esse solum dignitatem muneris, & officij, non beneficii. Prior pars constat; quia ius Clericis dicit, & res Ecclesiasticas cum iurisdictione administrat. Secundam probat; quia tale munus perpetuum non est, cum extingui ab Episcopo possit. Non enim remoto vicario tenetur Episcopus alium subrogare, neque vicariatus morte vicarii, aut remotione ab officio permanet; sed finitur, & perit. Neque item percipit fructus ex vicariatu, sed ex officio, & munere, & tanquam illius stipendia; sic Azor. *dicta lib. 3. c. 1. quæst. 8*. Idem quod dictum est de vicario, dicendum est de Cancellario academiarum auctoritate Pontificia approbata, habere inquam dignitatem, quæ sit munus, & officium, cuique Pontificia causa delegari possunt, non tamen esse dignitatem quæ sit beneficium. Nam est talis dignitas perpetua sit, non tamen est ius spirituale percipiendi fructus ab institutione canonica; sic Azor. *g. 9*.

Rursus de beneficiis curatis est maior dubitatio, quæ sit eorum qualitas, & essentia? Non enim ex eo quod populum regas, sacramenta ministres, curatum beneficium habes, cum possis alieno nomine, vel absque institutione hæc omnia facere. Quapropter ad curatum beneficium necessario habere debes potestatem administrandi sacramenta proprio nomine ex obligatione beneficii accepti, *cap. extirpanda §. qui vero de prebendis*; & tradit Staphileus de *lit. gratia, tit. de qual. & statu beneficiorum num. 7. 8. 9. & 10. Gomezus in reg. de inchoate quæst. 21. n. 4. 4. Ioann. Gutier. alleg. 8. num. 4. Gonzalez ad reg. 8.*

Cancel. gloss. 6. à num. 34. Ioann. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 3. c. 12. quæst. 3. Notanter dixi nomine proprio, & ex obligatione beneficii accepti, ut sic declararem te non esse rectorem, & curatum, si tibi Episcopus committat sacramentorum administrationem alicuius Ecclesie non in titulum, sed in commendam, qualiter solet fieri in diecesi Calagurritana, & aliis, ubi in omnibus Ecclesiis parochialibus adsunt plures beneficiati; nullus tamen illorum est parochus; quia nullus in parochum instituitur, sed Episcopus est omnium illarum Ecclesiarum pastor & rector, qui vobis ex beneficiis designat, ut nomine ipsius sacramenta ministret. Hic ergo designatus parochus non est, quia non est institutus, ut nomine proprio sacramenta administrat; sic cum aliis docet Gonzal. *gl. 6. à num. 65*. Neque item censendus est curatus, qui obligationem non habet per se administrandi sacramenta, sed nominandi, vel instituendi vicarium perpetuum, qui obligationem habeat sacramenta ministrandi, quales solent esse plures prioratus Ecclesiarum regularium; vicarius autem institutus; quia nomine proprio sacramenta non ministrat, sed tanquam Prioris vices gerens, ea de causa curatus proprie non est.

Tandem aduerto; quoties de beneficio dubium est: an sit curatum, vel simplex, simplex est reputandum; tot enim qualitates ad beneficium curatum requiruntur, ut merito præsumi non debeant, nisi probentur: sic Ioann. Gut. *alleg. 8. num. 5. Staphileus de lit. gratia, tit. de qual. & statu beneficiorum. §. ut non possit. n. 2. Hojeda de incompatibilit. 1. p. q. 13. n. 2. in fin. Gonzal. gl. 6. n. 91*.

Quibus autem conferenda sunt tum dignitates, & officia, & personatus, tum beneficia simplicia curata, tum simplicia, quæque conditiones haberi debeant, in sequentibus dicemus.

PUNCTUM V.

Quæ sunt qualitates beneficii perpetui, & manualis.

- 1 Beneficium perpetuum à beneficiato amoveri non potest.
- 2 Manualia beneficia absque causa reuocari non posse qualiter probetur.
- 3 Valet reuocatio absque causa, neque beneficiatus aduersus remouentem conueniri potest.
- 4 Non potest spoliatus contradicere prælato spoliati.
- 5 Illicite tamen prælatus reuocat, si causa nulla subsistat, raro tamen id præsumi potest.
- 6 Supradicta procedunt in beneficiis, quæ pleno iure subduntur prælato reuocanti.
- 7 Satis argum. n. 2. adductis.
- 8 Spoliatus non potest agere actione spolij aduersus spoliantem, si et beneficium pleno iure subditur.
- 9 Fæcta promissione non reuocandi, adhuc valde reuocare potest.
- 10 Negant aliqui illicite te reuocare, si causa iusta subsistat.
- 11 Sub distinctione respondetur.
- 12 Quid si iuramento firmare promissionem?
- 13 Quid si à Pontifice esset confirmata illius beneficii collatio?
- 14 Quid si iure deuoluto conferretur?
- 15 Beneficium manuale alicui à Pontifice collatum pro eius vita, reddi postea manuale sicut prius.
- 16 Beneficium manuale non censetur reuocatum morte concedentis.
- 17 Beneficia secularia præsumuntur perpetua, contra regularia.
- 18 Ecclesia parochialis unita monasterio non est censenda beneficium manuale, sed vicaria perpetua.
- 19 Aliqui negant beneficium manuale fieri posse perpetuum præscriptione, vel consuetudine.
- 20 Alij e contra affirmant.
- 21 Conciliantur supradictæ sententiæ.

Præcipua qualitas beneficii perpetui est, ut non possit amoveri à beneficiato, nisi ex causis à iure expressis. E contra qualitas manualis beneficii est, quod amoveri possit ad nutum, & voluntatem conferentis, *cap. cum ad monasterium. §. tales. de statu monach. cap. 1. §. fin. de privilegiis in 6. ibi*; cessi liberè possint ad eadem monasteria reuocari.

Dubium tamen est; an possint manualia beneficia ita ad nutum, & voluntatem conferentis reuocari, ut absque vlla legitima causa id fieri possit? Et dubium procedere potest tam de valida reuocatione, quam de licita.

Et quidem prælarum illicite, & inualidè procedere sic reuocando, eiusque reuocationem posse à superiore impediri probatur; quia in *cap. cum ad monasterium*, ubi Abbati datur facultas remouendi religiosum à beneficio, dicitur id esse faciendum cum oportuerit. Et idem traditur in *elem. unica §. præmissa. de supplend. neglig. prælati*. Sed remouere absque causa non oportet. Ergo neque licet, neque valet talis remotio. Secundo; qui absque legitima causa beneficium remouet, malitiosè procedit, sed non est credendum malitiosè agere iura. Ergo neque est credendum, hæc à iure approbati remotionem. Tertio; quia sic spoliatus potest implorare officium superioris, ut restituatur, &